

Bryssel den 30 juni 2023
(OR. en)

11157/23

ECOFIN 681
UEM 215
SOC 506
EMPL 357
COMPET 701
ENV 780
EDUC 293
RECH 325
ENER 416
JAI 928
GENDER 157
ANTIDISCRIM 151
JEUN 195
SAN 432

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Föreg. dok. nr:	9851/1/23 REV 1
Komm. dok. nr:	COM(2023) 625 final
Ärende:	RÅDETS REKOMMENDATION om Slovakiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2023

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har diskuterats av rådet och Europeiska rådet och som grundas på kommissionens rekommendation COM(2023) 625 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om Slovakiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241³, genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med den europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar faciliteten till den ekonomiska och inkluderande återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Slovakien var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om Slovakiens utkast till budgetplan för 2023. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet⁴ (*2023 års rekommendation om euroområdet*) den 16 maj 2023 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 13 mars 2023.
- (3) Unionens ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. Unionen står orubbligt sida vid sida med Ukraina, och unionens ekonomiska och sociala agenda är inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen på medellång sikt. Den är också starkt inriktad på att öka unionens konkurrenskraft och produktivitet.

⁴ Rådets rekommendation av den 16 maj 2023 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram ett meddelande med titeln *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern (industriplanen i den gröna given)*. Industriplanen i den gröna given syftar till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Den kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Den syftar också till att skapa bättre förutsättningar för att utöka unionens tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att unionens ambitiösa klimatmål ska uppnås, och till att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Industriplanen i den gröna given bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett ytterligare meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I det meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för unionens och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.
- (5) Den europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435⁵ (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att snabbt fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Genom REPowerEU-förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa reformer och investeringar kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Genom REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtnings och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024 (*meddelandet av den 8 mars 2023*). Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023. Kommissionen efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt, och uppmanade medlemsstaterna att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP) respekteras och säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade också medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna bättre rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen angav att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras. Såsom föreslås i kommissionens meddelande av den 9 november 2022 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning skulle de finanspolitiska rekommendationerna dessutom formuleras utifrån primära nettoutgifter. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten och andra unionsmedel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och för resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av unionens regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att stärka hållbarheten i den offentliga skuldsättningen och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i samtliga medlemsstater genom reformer och investeringar. I sina förslag strävar kommissionen efter att förbättra det nationella egenansvaret, förenkla ramverket och röra sig i riktning mot ett större medelfristigt fokus, tillsammans med ett effektivt och mer enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Enligt rådets slutsatser av den 14 mars 2023 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning är målet att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.

- (9) Den 29 april 2021 lämnade Slovakien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan⁶. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Slovakien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts. Den 26 april 2023 lämnade Slovakien in en ändrad nationell återhämtnings- och resiliensplan, inklusive ett REPowerEU-kapitel, till kommissionen i enlighet med artikel 21c i förordning (EU) 2021/241. Den ändrade återhämtnings- och resiliensplanen tar också hänsyn till det uppdaterade högsta ekonomiska bidraget i enlighet med artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 och innehåller en motiverad begäran till kommissionen om att ändra rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EU) 2021/241, eftersom återhämtnings- och resiliensplanen enligt Slovakien delvis inte längre kan genomföras på grund av objektiva omständigheter.

⁶ ST 10156/2021 INIT, ST 10156/2021 ADD 1, ST 10156/2021 COR 1.

- (10) Den 27 april 2023 lämnade Slovakien in sitt nationella reformprogram för 2023 och den 27 april 2023 sitt stabilitetsprogram för 2023, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglas Slovakiens halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också i 2023 års nationella reformprogram.
- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Slovakien. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Slovakien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av Slovakiens genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Slovakiens framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

(12) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Slovakien och resultatet offentliggjordes den 24 maj 2023. Kommissionen drog slutsatsen att Slovakien inte har makroekonomiska obalanser. Sårbarheterna har i synnerhet ökat när det gäller konkurrenskraft, bostäder, hushållens skuldsättning och bytesbalansen, men sammantaget verkar de i nuläget vara begränsade och förväntas avta när de ekonomiska förhållandena normaliseras. Ekonomin drabbades hårt av energiprischocken och inflationen steg snabbt. Kärninflationen och enhetsarbetskostnaderna ligger långt över genomsnittet för euroområdet. De förväntas normaliseras, men det finns en risk för att det kan ta tid innan trycket på kostnadskonkurrenskraften lättar och att stark inhemsk efterfrågan kommer att fortsätta att utöva tryck på bytesbalansen. Bytesbalansen försämrades påtagligt 2022 på grund av de högre energiimportpriserna och kraftiga minskningar i nettoexport av icke-energivaror. Underskottet i bytesbalansen förväntas förbättras något, men kommer att vara fortsatt högt 2023 och 2024 trots de sjunkande energipriserna. Riskerna för den externa hållbarheten bedöms dock vara begränsade på kort sikt. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas bli betydande i år och nästa år och korrigeras från 2024. Bostadspriserna verkar vara något övervärderade efter flera år av markanta prisökningar. Detta skedde parallellt med höga lånekostnader, som nu avtar, och en kraftig ökning av hushållens skuldsättning, vilket sammantaget utgör en viss risk för den finansiella stabiliteten. Banksektorn är dock fortfarande väl kapitaliserad, mycket lönsam och rapporterar få nödlidande lån. Det krävs fortsatta insatser för att ta itu med Slovakiens ekonomiska sårbarheter. Efterfrågeöverskottet bör särskilt stramas åt för att stödja korrigeringen av underskottet i bytesbalansen och skillnaden i kärninflationen jämfört med resten av euroområdet. Detta kan uppnås genom säkerställande av konsolideringen av de offentliga finanserna och åtgärder för att komma till rätta med hushållens skuldsättning, samtidigt som överkomliga priser på bostäder bibehålls genom fastighetstaxering och åtgärder för att stödja bostadsutbudet.

- (13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Slovakiens underskott i de offentliga finanserna från 5,4 % av BNP 2021 till 2,0 % 2022, medan den offentliga skuldkvoten minskade från 61,0 % av BNP i slutet av 2021 till 57,8 % i slutet av 2022. Den 24 maj 2023 lade kommissionen fram en rapport enligt artikel 126.3 i fördraget. Rapporten behandlade Slovakiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna förväntas överstiga 3 % av BNP 2023. Rapporten slog fast att underskottskriteriet inte var uppfyllt. I linje med meddelandet av den 8 mars 2023 föreslog kommissionen inte att några nya förfaranden vid alltför stora underskott skulle inledas under våren 2023. Kommissionen förklarade därefter att den skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023. Slovakien bör ta hänsyn till detta vid genomförandet av 2023 års budget och när utkastet till budgetplanen för 2024 utarbetas.

- (14) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. År 2022 utgjordes sådana finanspolitiska utgiftshöjande åtgärder av förmåner till de hushåll som var mest utsatta för den höga inflationen, en engångsökning av barnbidraget, en engångsbetalning av den ”fjortonde pensionen”, en engångsbonus som betalades ut till alla anställda i den offentliga förvaltningen samt ett tak för el- gaspriser för oreglerade företag. Kostnaden för dessa åtgärder uppvägdes delvis av nya skatter för energiproducenter och energileverantörer med exceptionella vinster, nämligen det solidaritetsbidrag som tillhandahålls i enlighet med rådets förordning (EU) 2022/1854⁷. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för dessa åtgärder till 0,2 % av BNP 2022. Saldot i de offentliga finanserna har också påverkats av budgetkostnaderna för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, vilket beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen till 0,8 % av BNP 2022, från 3,2 % 2021.
- (15) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Slovakien⁸ att under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar.

⁷ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 206, 7.10.2022, s. 1).

⁸ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2021, EUT C 304, 29.7.2021, s. 121.

- (16) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen⁹ under 2022 stram, 1,3 % av BNP, vilket var lämpligt mot bakgrund av den höga inflationen. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Slovakien att stödja återhämtningen med investeringar som ska finansieras genom faciliteten. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 1,2 % av BNP 2022 (1,3 % av BNP 2021). Minskningen av de utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel 2022 berodde på det låga utnyttjandet av unionens strukturfonder och uppskjutande av de faktiska utgifterna från bidragen från faciliteten. Nationellt finansierade investeringar gav ett expansivt bidrag på 0,2 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen¹⁰. Därför upprätthöll Slovakien de nationellt finansierade investeringarna, i enlighet med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) ett kontraktivt bidrag på 1,3 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen. Slovakien hade därför tillräcklig kontroll över ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter.

⁹ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) och exklusive tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

¹⁰ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett kontraktivt bidrag på 0,1 procentenhet av BNP.

- (17) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i stabilitetsprogrammet för 2023 är i linje med kommissionens vårprognos 2023 för 2023 och därefter. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 1,3 % under 2023 och med 1,8 % under 2024. Som jämförelse förutser kommissionen i sin vårprognos en högre real BNP-tillväxt på 1,7 % 2023 och 2,1 % 2024. Detta beror huvudsakligen på att exporten återhämtade sig snabbare än väntat, eftersom flaskhalsarna i leveranskedjorna förväntas försvinna och de ekonomiska utsikterna för Slovakiens största exportdestinationer har förbättrats.
- (18) I sitt stabilitetsprogram för 2023 räknar regeringen med att underskottet i de offentliga finanserna kommer att öka till 6,3 % av BNP 2023. Ökningen 2023 beror främst på de åtgärder som antagits för att begränsa den ekonomiska och sociala effekten av de ökade energipriserna samt andra åtgärder, t.ex. en ökning av skattebonusen och barnbidragen och införande av en föräldrabonus. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka från 57,8 % i slutet av 2022 till 58,7 % till slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett underskott i de offentliga finanserna på 6,1 % av BNP för 2023. Detta är i linje med det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 58,3 %, i slutet av 2023.

(19) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsatt påverkas av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. De består av åtgärder som förlängts från 2022, särskilt ett tak på el- och gaspriser för oreglerade företag, och även nya åtgärder, t.ex. ett tak på leveranspriserna för el, gas och uppvärmning för hushåll och reglerade (små) företag. Kostnaden för dessa åtgärder uppvägs delvis av skatter på exceptionella vinster för energileverantörer, nämligen det solidaritetsbidrag som tillhandahålls enligt rådets förordning (EU) 2022/1854, en särskild avgift för byggföretag som arbetar med vattenförvaltning och ett intäktstak för elproducenter med övervinster. Med hänsyn till dessa inkomster beräknas nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 2,0 % av BNP 2023¹¹. Åtgärderna 2023 verkar inte vara inriktade på de mest utsatta hushållen eller företagen och de bevarar inte fullt ut prissignalen för att minska efterfrågan på energi och öka energieffektiviteten. Till följd av detta kommer inga riktade stödåtgärder att beaktas i bedömningen av efterlevnaden av rådets rekommendation av den 12 juli 2022¹² (jämfört med 0,2 % av BNP 2022). Budgetkostnaden för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina beräknas minska med 0,1 procentenheter av BNP jämfört med 2022. Slutligen förväntas saldot i de offentliga finanserna 2023 gynnas av utfasningen av tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen som beräknas uppgå till 0,8 % av BNP.

¹¹ Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹² Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Slovakiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 205).

- (20) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Slovakien att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹³, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Slovakien bör samtidigt vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Slovakien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel.

¹³ Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Slovakiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 12,0 % i nominella termer.

(21) I sin vårprognos 2023 förväntar sig kommissionen en expansiv inriktning på finanspolitiken (-6,2 % av BNP) under 2023, i en miljö med hög inflation. Detta följer på en stram inriktning av finanspolitiken 2022 (1,3 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 beräknas ge ett expansivt bidrag på 4,4 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den minskade kostnaden för de riktade stödåtgärderna för de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriserna, som har ökat med 0,2 % av BNP. Det inbegriper också de lägre kostnaderna för att erbjuda tillfälligt skydd åt personer som fördrivits från Ukraina (med 0,1 % av BNP). Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter beror därför inte på det riktade stödet till de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser och till människor som flyr från Ukraina. Den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter och investeringar (efter diskretionära åtgärder på inkomstsidan) drivs av icke riktade energiåtgärder, permanenta lönehöjningar för hälso- och sjukvårdspersonal och sänkta mervärdesskattesatser inom livsmedels- och fritidssektorerna. Totalt är den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter inte i överensstämmelse med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel beräknas uppgå till 2,8 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,1 procentenheter¹⁴. Slovakien planerar att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel, och de nationellt finansierade investeringarna förväntas upprätthållas¹⁵. Slovakien planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och energisäkerhet, t.ex. den nationella strategin för forskning, utveckling och innovation, med målet att öka flexibiliteten, förkorta tiden för inköpstjänster och involvera fler leverantörer, inklusive små och medelstora företag.

¹⁴ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,1 procentenheter av BNP.

¹⁵ Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 0,0 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar gav ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 1,3 procentenheter. Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,1 procentenheter av BNP.

- (22) I stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna minska till 4,7 % av BNP 2024. Minskningen 2024 avspeglar främst utfasningen av åtgärder för att begränsa den ekonomiska och sociala effekten av de ökade energipriserna. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka till 59,3 % i slutet av 2024. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2023 ett underskott i de offentliga finanserna på 4,8 % av BNP 2024. Detta är i linje med det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 58,7 % i slutet av 2024.
- (23) I stabilitetsprogrammet för 2023 förutses en utfasning av alla energistödåtgärder under 2024. Kommissionen räknar för närvarande med en fullständig utfasning av energistödåtgärder 2024. Detta bygger på antagandet att inga nya energiprishöjningar kommer att ske.

(24) I förordning (EG) nr 1466/97 efterlyses en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot för att uppnå det medelfristiga budgetmålet med 0,5 % av BNP som riktmärke¹⁶. Med hänsyn till de offentliga finansernas hållbarhet och behovet av att minska underskottet till under fördragets referensvärde på 3 % av BNP skulle det enligt kommissionen vara lämpligt att förbättra det strukturella saldot med minst 0,7 % av BNP för 2024. För att säkerställa en sådan förbättring, och i enlighet med kommissionens metod, bör ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter¹⁷ under 2024 inte överstiga 5,7 %, vilket återspeglas i denna rekommendation. Detta kommer även att bidra till att minska kärninflationen, som ligger långt över genomsnittet i euroområdet, vilket kan leda till minskad konkurrenskraft om den håller i sig, samt stärka den externa ställningen. Samtidigt bör de återstående energistödåtgärderna (som för närvarande uppskattas av kommissionen till 2 % av BNP 2023) fasas ut, om utvecklingen på energimarknaden tillåter detta och med början med de minst riktade åtgärderna, och de därmed sammanhängande besparingarna bör användas för att minska underskottet i de offentliga finanserna. Enligt kommissionens beräkningar skulle detta leda till en ökning av de primära nettoutgifterna som ligger under den rekommenderade högsta tillväxtökningen för 2024. Enligt kommissionens vårprognos 2023 ligger ökningen av nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter under 2023 dessutom inte i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Om detta bekräftas skulle det vara lämpligt att ökningen av de primära nettoutgifterna under 2024 är lägre.

¹⁶ Artikel 5 i förordning (EG) nr 1466/97 kräver också en anpassning på mer än 0,5 % av BNP för medlemsstater med en offentlig skuld som överstiger 60 % av BNP, eller med mer uttalade risker för en hållbar skuldsättning.

¹⁷ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter.

- (25) Om politiken förblir oförändrad beräknas enligt kommissionens vårprognos 2023 de nationellt finansierade primära nettoutgifterna öka med 2,5 % under 2024, vilket ligger under den rekommenderade tillväxttakten. De justeringar som förutses i kommissionens vårprognos 2023 är mindre än besparingarna från den fullständiga utfasningen av energistödåtgärder, vilket beror på permanenta utgiftsåtgärder, t.ex. högre ersättning till anställda inom den offentliga förvaltningen, familjepaketet som omfattar en skattebonus och ökade barnbidrag samt införandet av en föräldrabonus inom ramen för pensionsreformen.
- (26) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga sektorns investeringar minska från 5,1 % av BNP 2023 till 4,0 % av BNP 2024. De minskade investeringarna beror på minskade unionsfinansierade investeringar via strukturfonderna. I stabilitetsprogrammet för 2023 hänvisas till reformer och investeringar som förväntas bidra till finanspolitisk hållbarhet och till hållbar tillväxt för alla. De omfattar en nyligen godkänd reform som inför utgiftstak och en pensionsreform, vilka även ingår i återhämtnings- och resiliensplanen.
- (27) I stabilitetsprogrammet för 2023 beskrivs en finanspolitisk utveckling på medellång sikt fram till 2026. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 har regeringen som mål att underskottet ska nå 3,2 % av BNP 2025 och 2,2 % 2026. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas således minska till en nivå under fördragets referensvärde på 3 % av BNP 2026.

(28) Slovakiens beskattningssystem skulle kunna reformeras för att stärka den ekonomiska effektiviteten, främja miljömässig och finanspolitisk hållbarhet och förbättra rättvisan. Skattetrycket på arbete är särskilt högt för låginkomsttagare jämfört med andra medlemsstater. Miljö- och fastighetsbeskattningen utnyttjas däremot inte till sin fulla potential. En förändring av skattemixen skulle kunna stödja tillväxten och även bidra till att främja den gröna omställningen och miljöhållbarheten. Trots ekonomins höga energiintensitet uppgick intäkterna från miljöskatter till 2,5 % 2021, vilket är nära unionsgenomsnittet. Miljöavgifter i samband med avfallshantering och luftföroreningar främjar inte effektivt resursutnyttjande i tillräcklig grad och minskar inte kostnaderna för miljön och samhället. Miljöskatter och miljöavgifter är inte indexerade, vilket minskar de gröna intäkterna med tiden. Vägskafter och fordonsregistreringsavgifter återspeglar inte utsläppsintensiteten på ett bra sätt. Överlag uppgår transportskatternas andel av de totala skatteintäkterna endast till 0,58 % jämfört med unionsgenomsnittet på 1 %. När det gäller fastighetsbeskattning var intäkterna från periodiskt återkommande fastighetsskatter relativt låga 2021 (0,5 % av BNP jämfört med unionsgenomsnittet på 1,2 %). Slovakien har för närvarande inte tillräckliga uppgifter för att kunna uppdatera och indexera fastighetsskattebasen i linje med marknadsvärdena, vilket också delvis skulle kunna dämpa den fortsatt starka efterfrågan på bostäder och den därmed sammanhängande kraftiga bostadsprisökningen. Dessutom kan ytterligare insatser för att förenkla skatterna och förbättra efterlevnaden öka de offentliga intäkterna och därmed stödja finanspolitisk hållbarhet och öka rättvisan. År 2020 fortsatte den nedåtgående trenden för Slovakiens momsgap. Det sjönk från 15 % 2019 till 13,9 % av de totala förväntade momsintäkterna 2020, men ligger fortfarande över unionsgenomsnittet (9,1 %). Ytterligare förbättringar av skatteförvaltningen, t.ex. elektronisk fakturering, förhandsifyllda skattedeclarationer och mer digitalisering, skulle kunna bidra till att ytterligare minska läckaget i skattesystemet.

- (29) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Genomförandet av Slovakiens återhämtnings- och resiliensplan har hittills gått väl, men står inför vissa utmaningar framöver. Slovakien lämnade in två betalningsansökningar motsvarande 30 delmål och mål i planen med en total utbetalning på 1,11 miljarder EUR. Slovakien har varit en av de medlemsstater som gjort snabbast framsteg i genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, men potentiella svårigheter på grund av flaskhalsar i den administrativa kapaciteten, kombinerat med behovet av att börja arbeta med de ytterligare åtgärder i REPowerEU-kapitlet som Slovakien lämnat in som en del av sin planerade ändring, som lämnades in den 26 april 2023, kräver en starkare inriktning på genomförandet. Införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Slovakiens strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.
- (30) Kommissionen godkände alla Slovakiens sammanhållningspolitiska programdokument 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Slovakien.

- (31) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som åtgärdas genom återhämtnings- och resiliensplanen och de sammanhållningspolitiska programmen står Slovakien inför ett antal ytterligare utmaningar kopplade till energi och den gröna omställningen.
- (32) Slovakiens framsteg med att minska nettoutsläppen av växthusgaser har i stort sett avstannat under de senaste åren. Landet har fortfarande en strukturellt energiintensiv ekonomi och är starkt beroende av import av fossila bränslen. Slovakiens primära energiintensitet låg omkring 80 % över unionsgenomsnittet 2020, medan dess slutliga energianvändning ökade med 13,5 % mellan 2015 och 2021. Slovakien gjorde vissa framsteg med diversifiering av energiimporten 2022, men gasbesparingsåtgärderna har inte utnyttjats tillräcklig. Slovakiens förbrukning av naturgas minskade med 1 %¹⁸ under perioden augusti 2022–mars 2023 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen för samma period under de föregående fem åren, vilket är långt under det mål om en minskning med 15 % som fastställs i rådets förordning (EU) 2022/1369¹⁹. Slovakien uppmanas att öka satsningarna på att tillfälligt minska efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024 i enlighet med rådets förordning (EU) 2023/706²⁰. Andelen av importen av naturgas från Ryssland har minskat från 85 % till omkring 50 % sedan sommaren 2022. De reformer som ingick i återhämtnings- och resiliensplanen har lett till en betydande ökning av tillgänglig kapacitet för att ansluta förnybara bränslen till nätet i Slovakien, men endast en del av den lediga kapaciteten har använts för att ansluta anläggningar för förnybara energikällor. Ett snabbare införande av förnybar energi skulle bidra till att uppnå klimatmålen och minska Slovakiens beroende av import av fossila bränslen (däribland från Ryssland) och minska risken för energifattigdom till följd av volatila energipriser. Den sammanlagda installerade kapaciteten för sol- och vindenergi uppgick till omkring 7 % av den totala installerade kapaciteten 2022, vilket är den näst lägsta nivån i unionen.

¹⁸ Eurostat validerar för närvarande data för Slovakien.

¹⁹ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

²⁰ Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskningsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

(33) Som en del av sin återhämtnings- och resiliensplan antog Slovakien reformer på området utformning av marknaden och stöd till förnybara energikällor 2022, men ytterligare åtgärder skulle möjliggöra ett snabbare införande av förnybar energi, särskilt vindkraft, solkraft, geotermisk energi, biometan och vätgas. Dessa reformer omfattar förenklade tillståndsförfaranden och administrativa förfaranden, bland annat införande av administrativa gemensamma kontaktpunkter och fokusområden för förnybar energiproduktion. Slovakien skulle vinna på att effektivisera förfarandena för tillträde till nätet för förnybar energi, särskilt genom att reformera systemet för kapacitetsreservation, göra nätanslutningssystemet mindre administrativt betungande och se över nätanslutningsavgifterna i linje med unionens riktmärken och bästa praxis. Slovakien har stora möjligheter att ge den ökade volymen av intermittenta förnybara energikällor tillräckligt med utrymme genom att modernisera sina elnät (både när det gäller överföring och distribution), bygga nya ellagringanläggningar och göra framsteg med utformningen av ett regelverk för förnybar vätgas. Ytterligare framsteg med att utveckla sektorerna för geotermisk energi och biometan skulle ge möjlighet att ersätta naturgasen, som allmänt används som energikälla i fjärrvärmesystemen. Införandet av förnybara värmekällor är dessutom underutvecklat.

(34) Slovakien gör framsteg med energieffektivitet för bostadshus till följd av ambitiösa investeringar inom ramen för faciliteten och Sammanhållningsfonden. Det krävs dock ytterligare insatser, särskilt när det gäller totalrenoveringar av andra byggnader än bostadshus, både offentliga och privata, kombinerat med renoveringsåtgärder som inriktas på hushåll som lider av energifattigdom och sårbara hushåll. Slovakien skulle vinna på att åtgärda flera flaskhalsar för att påskynda byggnadsrenoveringen och locka mer privata investeringar genom att i) anpassa renoveringssystemen, ii) erbjuda tekniskt stöd, iii) utveckla systemet med en enda kontaktpunkt, iv) inhämta relevanta uppgifter om energi när det gäller offentliga byggnader för att bidra till att prioritera investeringar och v) förbättra samordningen mellan olika offentliga myndigheter och finansieringsprogram. Ytterligare insatser behövs för ta itu med energifattigdom på ett strukturellt sätt, i synnerhet genom speciella bostadsrenoveringssystem och tekniskt och administrativt stöd som avspeglar behoven hos sårbara hushåll, kombinerat med reformer och investeringar i subventionerat boende. Ökade ambitioner för att minska utsläppen av växthusgaser, öka förnybar energi och stärka energieffektiviteten kommer att krävas för att Slovakien ska ligga i linje med 55 %-paketets mål.

- (35) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Slovakien har en av de högsta sysselsättningsnivåerna inom fordonstillverkning och stålindustri i unionen, sektorer som påverkas kraftigt av den gröna omställningen. Samtidigt rapporterades 2022 brist på arbetskraft inom 24 yrken som kräver grön kompetens, bland annat isolerings montörer, rörmokare och rörläggare, byggnadsarbetare och relaterade elektriker. Detta kräver ändamålsenliga politiska verktyg för att påskynda den gröna omställningen inom ett stort antal sektorer, samtidigt som rättvisa säkerställs
- (36) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande²¹ återspeglas i rekommendation 1.

²¹ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

(37) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och avstå från brett stöd till den aggregerade efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energiprstrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar effekten av den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitiken och åtgärda kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. När det gäller Slovakien bidrar rekommendationerna 1, 2 och 3 till genomförandet av den första, andra, tredje och femte rekommendationen i 2023 års rekommendation om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovakien att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya öknings av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar.

Säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter under 2024 till högst 5,7 %²².

Upprätthålla nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att eftersträva en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Skapa en effektivare skattemix som bättre stöder en hållbar tillväxt för alla, bland annat genom att utnyttja potentialen för miljö- och fastighetsbeskattning. Fortsätta att stärka efterlevnaden av skattereglerna, bland annat genom att ytterligare digitalisera skatteförvaltningen.

Minska riskerna för att hushållen skuldsätter sig genom att stödja tillgång till bostäder och utvidga hyresmarknaden.

²² Detta beräknas motsvara en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot med minst 0,7 % av BNP för 2024, såsom beskrivs i skäl 24.

2. Bibehålla takten i det stabila genomförandet av landets återhämtnings- och resiliensplan och, efter framläggningen nyligen av tillägget, inbegripet REPowerEU-kapitlet, omgående inleda genomförandet av de dithörande åtgärderna. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.

3. Minska ekonomins beroende av fossila bränslen, särskilt naturgas inom industrin och för uppvärmning samt diversifiera importen av fossila bränslen. Påskynda införandet av förnybara energikällor, särskilt för vind- och solkraft, geotermisk energi och förnybara gaser, i linje med de relevanta hållbarhetskriterierna. Förenkla tillståndsförfaranden och administrativa förfaranden för införandet av förnybara energikällor, bland annat genom att införa gemensamma kontaktpunkter och fokusområden. Modernisera elnätet och effektivisera förfarandena för att ansluta förnybara energikällor till nätet på ett mer ändamålsenligt och mindre betungande sätt. Påskynda och skapa incitament för totalrenoveringar av offentliga och privata byggnader, ta itu med energifattigdomen genom renovering av bostadshus för låginkomsthushåll och öka de politiska insatserna i syfte att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och kompetenser som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den ...

På rådets vägnar

Ordförande
